

AVTONOMIST

Celoletna naročnina 37 50 D mesečna 3 50 „
Posamezne številke se računijo po 75 p.
Inserati se računajo: pol str. 350 D, manjši sorazmerno. — Pri malih oglasih beseda 25 p.

Izhaja vsako soboto

Organiziran narod.

(Izven uredništva.)

Dan na dan doživljamo, kako skuša gmotno uničiti in uničuje sedanji režim naše najboljše ljudi in se pripravlja, da spodje korenine celemu slovenskemu narodu. In kaj so zakrivil posamezniki, kaj je zakrivil cel narod? Nič več, kot ga so povdarjali posamezniki, da so Slovenci, in da se čuti cel narod, da je narod, in sicer slovenski narod, ki zahteva v novi državi vse možnosti življenja in razvoja in se noče prostovoljno opustiti v smrt.

Kakor torej vidimo na eni strani, da se čuti narod enoto in enotno, na drugi pa je v Jugoslaviji neizvedljivo. Posledica druge eventualnosti bi bila počasno obupavanje nad izvedbo slovenskega programa, letargija in indolentnost, ki je najbolj polje za korupcijo.

Tak je danes politični položaj v Sloveniji, ko bije Slovenstvo boj za svoje življenje. Rešitev je tukaj samo ena: stranke, ki jim je avtonomija Slovenije **res program in ne samo okrasek, ki se pripne po potrebi od časa do časa**, naj se združijo v slovenski blok, ki bo nastopal nasproti Belgradu kot predstavnik organizirane Slovenije. Temu bloku se ni treba brigati za mandate — imel jih bo dovolj. Strančice pa, ki ljubosumno gledajo na svoj mandatek ali dva in se ne morejo odločiti za vstop v slovenski blok — naj kar lepo ostanejo zunaj bloka. Saj to so samo vodje, volilci bodo volili kandidate bloka.

Premišljevanje o ljubljanskih občinskih volitvah.

Bivši ljubljanski občinski svet, v katerem je bila demokratska stranka v manjšini, je, kakor vemo, sedanja batinaška vlada razpustila — brez vsakega vzroka. Še predno se je to zgodilo pa je ta nasilna vlada ljubljanskemu prebivalstvu oktroirala nov občinski volilni red, ki določa, da dobi absolutno večino občinskih svetovalcev tista stranka, katera prejme največ glasov. Pri zadnjih občinskih volitvah v Ljubljani je dobila največ glasov — demokratska stranka. S tem je vlada računala, kajti bivša „proti demokratska“ večina je sestojala iz treh strank: Slovenske ljudske stranke, narodnih socializmov in socialdemokratov. Mandate delavske komunistične stranke pa je vlada že poprej razveljavila.

Če hoče pri bodočih ljubljanskih občinskih volitvah zmagati dosedanja večina, se mora še pred volitvijo zediniti na skupno listo, drugače utegne biti zmaga dvomna. K tej koaliciji pa je treba pritegniti še vse druge opozicijske skupine. Izbira kandidatov naj bi se vršila po načelu, da bo resna ljudska večina v bodočem mestnem gospodarstvu imela **ogromne gospodarske naloge ljudsko-socialnega značaja**. Ta skupna lista se more sestaviti le na podlagi konkretnega gospodarsko-socialnega delovnega programa, na katerega realizaciji ima interes pretežna večina obubožanega ljubljanskega prebivalstva.

Velikanska večina ljubljanskega prebivalstva tak skupen nastop **iskreno želi in hoče!** Zlasti delavstvo je za takšen nastop navdušeno. Ono se zaveda **socijalnega in gospodarskega pomena** tih volitev, ako pride do skupnega nastopa vseh **protikapitalističnih strank in struj**. Pa tudi v političnem pogledu bi bil takšen skupen nastop velike važnosti. Kapitalistična demokratska stranka

ditelji, ali vsaj bolj, kot si voditelji upajo pokazati.

Pri tem položaju je mogoč dvojen izid volitev: ali pride kdo v zadnjem trenutku z gesli, ki vsebujejo popolno samoodločbo naroda, potem bo šel cel narod za njim in bodo mnoge stranke ostale brez volilcev — česar pa nobena stranka danes še noče verjeti — ali pa homo imeli kup strančic s par mandati, ki jih bo izigraval Belgrad eno proti drugi. Posledica prve možnosti bi bila v kratkem globoka depresija v narodu, ker bi narod pričakoval lastno državo, kar pa je v Jugoslaviji neizvedljivo. Posledica druge eventualnosti bi bila počasno obupavanje nad izvedbo slovenskega programa, letargija in indolentnost, ki je najbolj polje za korupcijo.

Tak je danes politični položaj v Sloveniji, ko bije Slovenstvo boj za svoje življenje.

Rešitev je tukaj samo ena: stranke, ki jim je avtonomija Slovenije **res program in ne samo okrasek, ki se pripne po potrebi od časa do časa**, naj se združijo v slovenski blok, ki bo nastopal nasproti Belgradu kot predstavnik organizirane Slovenije. Temu bloku se ni treba brigati za mandate — imel jih bo dovolj. Strančice pa, ki ljubosumno gledajo na svoj mandatek ali dva in se ne morejo odločiti za vstop v slovenski blok — naj kar lepo ostanejo zunaj bloka. Saj to so samo vodje, volilci bodo volili kandidate bloka.

Samo v slovenskem bloku je rešitev. Ne smemo pa pozabiti, da je ura že pozna in zlasti, **da gre za bitji ali nebiti slovenskega naroda.**

enkrat definitivno poražena v Ljubljani, si ne bo med nami opomogla nič več, nikoli več. Vse ostale stranke, če so resnično ljudske, morajo imeti na tem živlasten interes. Tega se ljubljansko prebivalstvo zaveda in je zato za skupen antidemokratski in antikapitalističen blok navdušeno.

Vendar se zdi, da posamezniki, ki so v raznih strankah odločilni, niso zato preveč navdušeni. Demokrati okoli „Jutra“ so zakričali, da gre pri teh volitvah proti — „klerikalizmu“. S tem hočejo oplasiti nekatere sentimentalne posameznike v opozicijskih strankah, da se ne bi vezali z SLS ter na ta način indirektno pomagali demokratom do zmage. Pri tem kriče o „kulturnih“ vprašanjih, ki baje ločijo ljudstvo. Toda ljudstva ne ločijo „razna kulturna“ vprašanja, ampak ločijo ga **socijalne in gospodarske razlike in potrebe!**

Prvi, ki je priskočil demokratom na pomoč, je bil ljubljanski oficijelni organ Socialdemokracije „Naprej“, ki v svoji izdaji od 27. septembra napada bivšo koalicijo in pravi, da bodo „socialni demokrati“ nastopili pri volitvah samostojno. Napada tudi bivšega koalicijskega župana g. dr. Periča, češ, da se je udeleževal „blagoslovljenja zvonov.“ Kakor, da je to za ljubljanske reveže in delavce kakšnega pomena! In pravi doslovno: **„Kaj pomaga pregnati z magistrata demokrate, če pa pridejo na njih mesta drugi, ki bodo gospodarili prav tako ali pa še slabše. Rajši še slabše! Kajti za demokratskega samovladca je bilo treba manj, nego za vladarje mnogih kilik, ki bi si delili dobiček.“**

To je zelo odkritosrčno povedano. „Naprejevci“ si torej žele v Ljubljani demokratsko vlado nazaj. Ker pa vedo, da delavstvo demokrate ne bo volilo,

zato je potrebno, da „socialdemokrati“ nastopijo „samostojno“ ter tako pomore demokratom do zmage!

Pa tudi demokrati so se ločili. Starjši, razumnejši so se ločili od „Jutrovcev“ ter hočejo dobiti zvezo z narodnimi socialisti — brez mladodemokratov. Ti zadnji itak ne potrebujejo občinskega sveta ljubljanskega, ker sede v — belgrajski vladi. Kako se bodo odločili narodni socialisti — na to je treba še počakati. Ostanejo še „Zarjani“, ki so v zadnjem občinskem svetu imeli župana in številni pristaši med delavci

komunistične stranke, SLS in mi. Ta koalicija bi sigurno imela večino ljubljanskega prebivalstva za seboj. Če pride do nje, je seveda še dvomno, želeli pa bi je bilo. Med delavstvom, inteligenco, obrtniki, nižjimi uradniki itd. — bi bila viharno pozdravljena!

Mislimo, da je dolžnost vodilnih mož v teh skupinah, da privedejo tudi v teh politično nenormalnih časih, **ljudstvo do zmage**. V imenu svobodoljubja, socialne pravice in gospodarskega napredka!

POLITIČNI PREGLED.

A. Domača politika.

Naša notranja politika se ne premakne z mrtve točke. Večine ministrov sploh ni v Belgradu, ampak potujejo bogvekod po svetu, parlament še ne zboruje, izvzemši dveh treh parlamentarnih odborov, strankarski voditelji se tudi še niso znašli v Belgradu in zato teče državni voz takorekoč sám naprej, seveda na splošno nezadovoljnost.

Kralj se je s vojeva političnega potovanja že vrnil v Belgrad. Z njim vred se je vrnil tudi minister vnanjih zadev dr. Ninčič, ki pa ni povedal pri svojem prihodu v domovino še nikomur, kaj je opravil v Parizu in v Londonu. V Parizu je ostal še Pašič, in za Pašičem je prišel tja še minister za pravosodje dr. Markovič. V Belgradu so ostali samo ministri Pucelj, dr. Žerjav, Kumanudi, Timotijevič in musliman Vilovič. Zakaj so ostali ravno ti možje doma, nihče ne vé. Eni pravijo, da zato, ker niso za nobeno drugo rabo, drugi pa pravijo, da zato, ker so najbolj brihtni izmed vseh. Mi verjamemo seveda poslednje, že zaradi g. ministra Pucelja. — Kraljica je ostala še v Parizu.

Zakonodajni odbor pretresa uradniško vprašanje. Uradniki s svojimi plačami ne morejo več shajati. Ker pa ne morejo in tudi ne marajo živi v grob, prosijo za primerne draginjske doklade. V Belgradu pravijo, da bi njihove prošnje prav radi uslišali, ampak denarja ni, denarja. Za uradnike namreč. Za oficirje in za vojaške potrebe so ga pa takoj našli. S tem nočemo reči, da oficir ne sme biti sit, mislimo pa, da bi bilo v redu, da država skrbi za vse svoje uslužbence v enaki meri, ker imajo vsi enake želodce.

Državni proračun izdelujejo te dni v finančnem ministrstvu. Pravijo, da bo država potrebovala za prihodnje leto 36 milijard kron. Ne povedo pa, kje jih bodo vzeli. Iz Srbije bo priteklo v državno blagajno bolj malo denarja, zato pa ga bo tja doli toliko več odteklo iz Slovenije in s Hrvaškega.

V Radičevi stranki na Hrvaškem je prišlo zadnje dni do nesporazumov in do notranjih preprirov. Zastopniki stranke so zborovali zadnje nedeljo v Zagrebu, a na tem zborovanju baje ni prišlo do sporazuma med Radičem in onimi poslanci, ki so iz Radičeve stranke izstopili. Kljub temu razdoru pa je Radičeva stranka na Hrvaškem še vedno jako močna.

Veliko banko kmečkih zadrug snuje na Hrvaškem Radič. Osnovni kapital banke znaša 100 milijonov kron. Banka bo urejena približno tako, kakor v Ljubljani „Zadružna gospodarska banka“. Če se ta ustanovitev posreči, bo nova banka velika gospodarska opora za Radičevo stranko.

V Vojvodini so ustanovili, Madžari svojo madžarsko stranko. Med drugim zahtevajo Madžari za Vojvodino tudi avtonomijo.

Nemci v Sloveniji so si ustanovili svoje politično društvo, čegar pravila je vlada v Ljubljani že odobrila. Nemška

stranka je zlasti na Štajerskem razmeroma jako močna in bo gotovo igrala pri prihodnjih volitvah na Štajerskem važno ulogo.

B. Vnanja politika.

Jugoslavija in Turčija. Najvažnejše vnanjepolitično vprašanje, s katerim se je bavila javnost pretekli teden, je bilo vprašanje, ali bo Jugoslavija posegla v grško-turško vojno ali ne. Kakor smo že poročali, so Turki v Mali Aziji popolnoma potolkli Grke in turški general Kemalpaša zahteva sedaj, da dobi Turčija nazaj Carigrad in Trakijo, t. j. ono deželo, na katero meji na jugu z ene strani naša država, z druge strani pa Bolgarija. Kemalovi zahtevi so se najbolj upirali Angleži in ti so po izjavi našega vnanjega ministra dr. Ninčiča tudi zahtevali 20.000 mož od naše države. Podpirali so pa Turke in njihove zahteve Francozi. Spor med Angleži in Francozi je bil velik, a rešili so ga te dni na zborovanjih v Parizu tako, da bodo Turkom pod gotovimi pogoji le vrnili nekaj njihove nekdanje lasti. Izgleda torej, da bomo le postali neposredni sosedje Turkov. To samo na sebi ne bi bilo še nič hudega, če ne bi tudi v naši državi imeli nekaj milijonov muslimanov, katerim je vsled turških zmag pogum znatno zrastel. Posebno mnogo je muslimanov v Macedoniji, ki meji neposredno na Trakijo. Macedonski muslimani pa bodo čisto gotovo zahtevali za Macedonijo avtonomijo, in ravno tega se v Belgradu najbolj boje, ker imajo s Turki še precej neporavnanih računov izza prve balkanske vojske. Takrat so namreč belgrajski mogotci turške posestnike enostavno pregnali z njihovih veleposestev in so ta veleposestva zelo po ceni „kupili“ t. j. vzeli. Med temi, ki so „kupili“ v Macedoniji turška posestva, je tudi Pašič. Zato ni nič čudno, če Pašič danes v Parizu zahteva, da je treba Turke pogonati nazaj v Azijo! Mi pa pravimo: Če hoče ali gospod Pašič ali pa kdo drugi obdržati svoje veleposestvo v Macedoniji, naj ga plača, ali pa ga naj vrne pravemu gospodarju. **Toda celo državo zapletati zaradi koristi ene same osebe v vojsko, to ne gre!** Mi vemo sicer prav dobro, s čim nam bodo prišli. Reklji bodo, da gre za „krist častni in slobodu zlatnu.“ V resnici pa pojde le za „krist zlatni“. Kdor pa hoče zlato, naj ga gre sam iskat. Mi zastopamo načelo: Vsakemu svoje — tudi Turkom, če kaj imajo.

Imenitno se je držala naša vlada v času, ko sta bila v Parizu na posvetovanjih dr. Ninčič in Pašič. Vlada je vedno rekla, „da nič ne vé“, ali pa „da nima nobenih poročil“ od svojih ministrov itd. Zares nebeško! Odgovorna vlada. pa „nič ne vé!“ Tako izgleda naš parlamentarizem in naša „demokratska“ država! V vsakem parlamentu imajo za vnanje zadeve poseben odbor, kateremu mora odgovorni minister natančno povedati, za kaj gre, ker končno v demokratski državi, kjer vlada ljudstvo, je tudi ljudstvo oziroma od ljudstva izvlečni zastop edini činitelji, ki ima pravico

odločevati o vojski ali o miru, ne pa po samezni ministri. V Belgradu se sicer radi bahajo s svojim „demokratizmom“, a demokratizem, kakor ga razumejo tam doli, je vse nekaj drugega, kakor pa demokratizem, kakor ga razumejo v Evropi. Belgrajski „demokratizem“ je vlada 5 ali 6 milijonarskih belgrajskih porodic, vse drugo pa je po mišljenju

teh ošabnih prenapetežev navadna klavna živina, določena samo za to, da hodi za belgrajske milijonarje svojo kri prelivati, kadar se milijonarjem ravno zazdi. Tega „demokratizma“ smo pa mi siti do grla in zato pravimo: **Za nas avtonomijo in lastno vlado**, belgrajski milijonarji pa se naj hodijo pretepat sami s komur se hočejo.

Mirujte!

Ljudstvo v naši državi se je te dni globoko oddahnilo, ko se je izvedelo, da so zapadne velesile sklenile poravnati spor s Turčijo mirnim potom, če tudi bi se imela vrniti Turčiji vzhodna Tracija. Naj kdo o upostavitvi turškega gospodstva na Balkanu misli, kar hoče, vsak je z veseljem pozdravil to odločitev, ki nam vsaj za dogleden čas zagotavlja mir, če tudi po mnenju nekaterih za precej visoko ceno.

Ne tako demokratični režimovci, ki jim je — soditi po njihovem časopisju — očitno žal, da ni prišlo do vojaške intervencije v Dardanelah po mislih in željah Anglije. Režimovcem je odločno stališče slovenskega in hrvaškega ter brez vsakega dvoma tudi večine srbskega ljudstva proti vojaški akciji zmešalo štrene, zato pa zdaj slabo prikriti srd „Jutra“ in „Naroda“, zlasti proti S.L.S., ki je čez usta svojega voditelja in na več shodih po deželi takoj izdala parolo zoper eventualno vojsko. Treba je namreč vedeti, da imamo veliko podpoikovnikov in polkovnikov, ki bi radi avanzirali za generale; imamo ministre, ki bi radi kakšno sijajno ekspedicijo v Carigrad „za krst častni in sloboda zlato“, v resnici zato, da bi podaljšali dneve režima in ga s kakšno novo križarsko vojsko zoper Turke moralno ozaljšali; imamo razne birokrate nižje vrste doli do patriotičnih demokratičnih učiteljev, ki bi si ob taki priliki za kakšen lep nagovor na fante-soldate radi zaslužili kakšen orden etc. Imamo tudi špekulante, ki bi si ne bili dali uiti tako ugodne prilike za dobro nagrado.

Vojske torej zazdaj ne bo; vsaj Jugoslavija ni v nevarnosti, da bi se je udeležila, ako dr. Nimčić ne bo omahnil. Zato pa še ni rečeno, da se ne bi od strani režimovcev kmalu zopet začela delati „štimunga“ za vojsko ali pa vsaj za vojskico, ko se bo začelo s Kemal-pašo pri zeleni mizi obravnavati trakijsko vprašanje. Režimovci so po svojih listih — glej „Jutro“ od 27. t. m. — že pokazali svojo karto; oni se namreč mislijo topot nasloniti na Bolgarijo, ki so jo dozdaj z največjim preziranjem pri vsakem vprašanju omalovaževali, in v smislu njenega stališča zahtevati neodvisno Tracijo; in če bi Kemal paša na to ne pristal, začeti zopet zagovarjati kakšno energično akcijo; se razume s puškami in kanoni. Rekli bodo, da se more Turčijo trpeti samo v Carigradu, delj na Balkanu pa da se je v interesu krščanske kulture in miru ne sme pustiti: skratka govorilo se bo o turški nevarnosti za Evropo.

Na to je treba reči odkritosrčno besedo. Turška nevarnost res obstoja, toda v ravno nasprotnem smislu nego je obstojala pred 500 leti: **danes niso osvajalci Turki, oziroma muslimani, ampak danes se oni le branijo pred osvajalno politiko Evrope**. Od Indije do Maroka so muslimani sužnji evropskih velesil, ki jih politično tlačijo in gospodarsko brezobzirno izkoriščajo. Po zlomu Nemčije in carske Rusije je hotela Anglija na Orientu stopiti na njuno mesto, in če se je zdaj pod kemalistično agitacijo baje razvnel „verski fanatizem“ muslimanov po celi Aziji in Afriki, je to edina zasluga angleških mogotcev. Tudi vprašanje Carigrada je treba gle-

dati s tega stališča; velesilam ne gre čisto nič zato, da tam zagospoduje križ, kakor ni bilo Angležem zato, da Jeruzalem osvobodijo od Turkov zaradi Gospodovega groba, ampak so ga izročili judovski velefinanci. Angleži hočejo iz Carigrada stražiti morske ožine, da jih lahko gospodarsko zaprejo Rusiji, ki je najmanj tako krščanska kakor Anglija. Carigrad pa je brezsporno turški in kdor ga danes muslimanom odreka, ta turško nevarnost samo **moži**, kajti muslimani, katerih je po svetu **kompaktno** najmanj 250 milijonov in so politično osveščeni, bi nikoli ne mirovali, dokler se ne vzpostavi kalifat v Carigradu, ki je zanje to, kar je Rim katoličanom.

Če pa so Turki enkrat v Carigradu, jih je težko zadržati od Tracije, ki je po večini turška, sicer pa res jako mešana. Položaj je namreč danes drugačen kakor pred desetimi leti, ko je Turčija predstavljala bolnika, ki so ga lahko držali v Carigradu v „kontumacu“, dočim je danes element, ki se narodno in politično dviga. Ni besede o tem, da ne bi si balkanski krščanski narodi **želeli**, da se Turčija ne vrne v Evropo, toda **dejstva** so dejstva, in spuščati se zaradi Tracije v vojsko, ki bi postala svetovna, bi bila norost.

Sicer pa se s Turki da govoriti. Njihovo zadržanje napram nam je v veliki meri odvisno od našega zadržanja napram njim. Danes je nemogoče in brezuspešno pridigati zoper muslimane križarsko vojsko; mogoče jih je pridobiti s pametno, miroljubno politiko v **duhu pravičnosti in strpnosti**, vsled česar je celo bolje, da se vrnejo v Evropo nego da ostanejo v Aziji in tam netijo plamen panislamizma. Kajti na Balkanu se nam lažje približajo in se z nami porazgovore ter postanejo tako element splošne civilizacije in kulture. Na ta način se da tudi edino doseči varstvo narodnih manjšin v Traciji in urediti vprašanje neobhodnega izhoda Bolgarije na Egejsko morje. **Tudi albansko vprašanje in vprašanje pravične avtonomije za Makedonijo** v okviru Jugoslavije se lahko povoljnejše reši, če imamo v Turčiji dobrega bližnjega sosedo nego če bi Kemal paša govoril zoper nas iz Angore. To mora vendar vsak slepec izprevideti. V Turkih se velik del naše javnosti, ki ne pozna preobrata, ki se je izvršil v muslimanskih deželah po ruski revoluciji, sploh zelo moti. To niso tisti osmanski divjaki, ki so pred 500 leti morili in požigali, ampak pošten element, ki Grke in Armence moralno visoko prekaša, in ki je danes prožet z idejo politične pravičnosti in enakopravnosti. **Danes jih je mogoče kulturi veliko bolj približati kot le kdaj**, če se gleda nanje brez predsodkov.

Seveda, preobrat na Balkanu gotove kroge straši. Danes namreč vest mnogim „kristjanom“ očita krivice, počete napram muslimanom. To so oni mogotci v Makedoniji in Traciji, ki so si stekli velike komplekse zemlje na škodo prejšnjih muslimanskih lastnikov in se boje maščevanja. **Tem veleposestnikom bi vojska bila prav**, da se ne začne kdaj razprave o tem vprašanju. Ljudstvo pa vojske noče in je to glasno in jasno povedalo, in bo še, če bo treba!

Angleži o Jugoslaviji.

Mi smo že večkrat imeli priliko objaviti mišljenja raznih uglednih tujcev o naši državi in o razmerah, ki vladajo pri nas. Navadno take sodbe niso bile za nas posebno ugodne, a mi smo jih priobčevali vseeno kot dokaz, da tuji ljudje z jako bistrim očesom motrijo in presojujejo politično in gospodarsko stanje naše države.

Pretekli mesec je objavil v velikem angleškem listu „The Manchester Guardian Commercial“ neki angleški diplomat po svojem povratku s potovanja po

balkanskih državah o naši državi sledečo sodbo:

„Politika države SHS je podobna trdi, neprebavni in nezdravi jedi, ki jo kuhajo ministri za ljudstvo. Tudi v drugih državah ni mnogo ministrov, ki bi dobro razumeli to umetnost, in zato ni čudno, če tudi v državi SHS v tem oziru ni vse v redu. Sicer je ministrom na razpolago dovolj začimbe, jesilja in dišav, ampak soli jim manjka, soli... Kdor hoče prebaviti ministrsko politiko v državi SHS, mora imeti čvrst gola-

tec in nojev želodec. Ta politika je podobna stari, brezzobni babnici, ki ima večne seje, vedno razpravlja in razgovarja in daje ukaze v družbi s propalicami (= scoundlers), ki vse dobro uničuje in nič koristnega ne ustvarja. Ta politika pozna več pravil kot vsaka slovnica, ona pozna več ljubeznjivih besed kakor vsaka ljubavna pesmarica in dokazuje več kot vsaka matematika. Ta politika prikazuje tiranijo in nasilje kot dobrotvornost in lenobo kot pridnost. Nепrestano pridiguje mir in dela združbo, med ljudstvo pa seje neslogo in sovraštvo. Kot predstavnica ljudstva bi morala biti uglajena in prosvetljena, seje pa korupcijo in sleparijo in zapostavlja svobodo in pametno gospodarstvo. Vest je nikdar ne grize, ker je nira. Kljub temu se kaže ljudstvu kot višek modrosti.

V Italiji so ustanovili „fašiste“, da razbijejo prikrito anarhijo in komunizem. Te fašiste nabirajo iz vrst lenuhov in postopačev, da ne postanejo tudi ti vsled svoje beračije za državo nevarni anarhisti. V državi SHS za enkrat socialne razmere še niso tako nevarne, da bi mogli govoriti o možnosti kakšnega anarhističnega gibanja, katero bi bilo treba pobijati s silo „fašistovsko“ organizacijo. Kljub temu pa je država SHS dala brez vsake stvarne potrebe organizirati fašiste, katere nabira iz vrst raznih pokvarjenih elementov (= clippings) in mladih učnih moči (= form-masters), ki jim je ekzistenca že zagotovljena in iz šolske mladine, ki še na stroške staršev trga hlače po šolskih klopih. Tu ustvarja država iz moralnih propalic, iz učiteljev in iz šolske mladine umazano skupno družbo. Ker ti fašisti v državi SHS nimajo drugega opravka, zato uprizarjajo napade na največjo svetinjo človeštva, na osebno svobodo, in tako ustvarjajo sami ono anarhijo, proti kateri se bore laški fašisti.

Državne uprave so se po vojni polastili brezvestni „revolucionarji“ brez vsake sposobnosti in brez vsake morale v državni upravi. Ti ljudje se danes boje svoje lastne sence in zato se poskušajo obdržati na krmilu le še z „revolucionarnimi“ metodami. Tem ljudem ni prav nič za državo, koje obstanka nihče ne ogroža, ampak njim gre le za lastno osebno korist in za čast, in zato se ne morejo ločiti od dobičkanosne državne uprave.

Zgodovina dokazuje, da mora imeti država, ki hoče napredovati, takšne upravne in uradnike, ki vestno izpolnjujejo svoje dolžnosti, in sicer bolj iz ljubezni do stroke, v kateri so zaposleni, kakor pa zaradi plače in časti. Znamenje propadanja pa je, če začno

Slike iz naše uprave.

Pri Ljubljani leži vas Selo. Pravzaprav to že ni več vas, ampak mesto, lepo in čedno mesto, ki od leta do leta znatno napreduje, tako napreduje, da bomo kmalu rekli „Ljubljana pri Selu“ in ne „Selo pri Ljubljani.“

Na Selu je zgradila bivša avstrijska vojaška uprava žrebčarno. Dobro urejen zavod je bil to in za kmetekojnjereje silno koristen in potreben.

Takoj po „prevratu“ l. 1918. je zavod prevzela prva „narodna vlada“. Za voditelja zavoda je imenovala znanega strokovnjaka gospoda R., ki je do zadnjega vodil zavod z največjo brigo, kljub ogromnim težavam, ki jih je imel vedno zaradi pokritja stroškov.

V najnovejšem času pa je odšel ta zaslužni gospod na dopust. Menda za 2 meseca. Na navaden dopust, kakor ga dobi vsak uradnik. Tu pa so se spomnili učeni juristi, da je treba ugotoviti: Ali je ta gospod uradnik ali ni? In začeli so reševati težavno in zapleteno vprašanje: Ali je imela „narodna vlada“ pravico imenovati uradnike ali ne? To vprašanje rešujejo učeni juristi še danes. Dokler ne bo to vprašanje rešeno, so sklenili, da gospodu R., vestnemu upravitelju žrebčarne na Selu, ne bodo izplačevali nikake mesečne plače več! Delati sme morebiti še nadalje, ko se bo vrnil z dopusta, ampak plače mu ne bodo dali. Če bi šel ta gospod za konjskega hlapca, bi dobil mesečno seveda več kakor sam pokrajinski namestnik, kot upravitelj žrebčarne pa ne potrebuje ne hrane, ne obleke in ne denarja...

svoje službe zapuščati marljivo, vestni in sposobni uradniki, njihova mesta pa zasedajo brezvestni in pokvarjeni elementi, katerim je le do moči, časti in osebne koristi. V taki državi mora nehati pridnost, na njeno mesto pa stopa lenoba, ker vsak vidi, kako drvi država v svojo propast.

Pred vojno je bila Srbija odvisna politično in gospodarsko od Avstrije in od Rusije. Od teh dveh držav je dobivala tudi gospodarsko podporo. Zato tudi ni mogla voditi vnanje politike. Po vojni pa, ko sta propadli Avstrija in Rusija, je bila Srbija prepuščena sama sebi in sedaj se nihče več ne spozna v danih razmerah. V svoji domišljavosti se ne briga za narodno gospodarstvo, odkoder bi morala črpati sredstva za svoj obstoj. Vsled tega se bo morala dati še bolj zaslužiti od svojih upnikov kakor kdaj prej. Če bi bila vlada države SHS osnovala takoj spočetka močno gospodarsko organizacijo namesto „fašistov“ in k tej organizaciji pritegnila tudi učitelstvo in šolsko mladino, ki ima toliko časa na razpolago, da se lahko peča tudi z neštevilnimi brezplodnimi stvarmi, bi bila ta država v notranje- in v vnanjopolitičnem oziru vsa drugačna kot je in bi uživala v inozemstvu velik ugled. Pametno gospodarstvo je sestra napredka in mati svobode, ki je danes v državi SHS zaradi gospodarskega propadanja nihče ne uživa. Pametno gospodarstvo ustvarja zadovoljnost, daje državljanom sigurnost, jamči jim za njihovo imetje in za osebno svobodo. Kjer tega jamstva ni, tam preneha vsaka želja za zaslužkom, ker nihče ne mara delati, če se boji, da mu bo zaslužek zopet odvzet. Pametno gospodarstvo razbije vsako protidrjavno gibanje, revščina pa ga ustvarja. Kdor ni dober gospodar, tudi ne more biti dober politik. V državi SHS pa, v tej državi evropskih senzacij, postopa državna uprava proti vsem zdravim načelom pametnega narodnega gospodarstva, kar daje državni upravi žalostno spričevalo o „moralni insanitiji“. Zato je jasno, da je sanjarija, če kdo govori o boljši bodočnosti take države.

To je bridka obsodba današnjega režima. Žalibog, da ji je težko ugovarjati. Samo v enem stavku se menda angleški diplomat moti, namreč tam, kjer pravi, da naša država nima bodočnosti. Mi smo prepričani, da jo ima. Seveda bo treba najprej streti današnji način vladanja. Če bo ostal centralizem v veljavi, utegne biti država res izgubljena, rešena pa bo in dobro bo uspevala, če dobimo **zakonodajno avtonomijo**. In to je naš cilj.

Zaradi popolnosti naj še dostavimo, da je gospod R. svoje „nesreče“ tudi sam nekoliko kriv. Zakaj pa si je izbral takega brata, ki piše v „Slovenski Narod“ dolge članke proti sedaj vladajoči demokratični klikli?

V Sloveniji skrbi za zdravje ljudstva takozvani „zdravstveni odsek“. V tem odseku sede učeni zdravniki, ki se ne spoznajo samo „na vodo“, na komilce in tavžentrože in na ajbež in lipovo cvetje, ampak so se morali učiti nekaj več. Zato „so“ nekaterim izmed teh gospodov milostno priznali tudi „rang“ dvornih svetnikov, t. j. uradnikov z ogromnimi prejemki petega činovnega razreda, ki znašajo nekaj nad 1000 din. mesečno. Dosti več ne — ali pa še morebiti par krajcarjev manj. Pa to je vseeno.

Ali veste, kaj je to: dvorni svetnik? To je hofrat, nekdanji hofrat, še tik pred vojno najvišji uradniški ideal, ki je „vlekel“ na dan celih 10 gld.! To je bil takrat denar! Danes bi moral hofrat imeti najmanj 1000 kron na dan, če bi hotel živeti tako kakor pred vojsko. Toliko mimogrede.

Tudi v zdravstvenem odseku sta bila dva hofrata, gg. dr. D. in dr. M. Pa ne za dolgo.

Pride iz Belgrada v Ljubljano odobreni drž. proračun: V proračunu mora biti predviden in zapisan vsak krajcar, ki ga država izda, tudi za hofrate. Za hofrate v zdravstvenem odseku pa ni bilo nič predvideno za njihove plače, pač pa so za njih predvideni dohodki „vladnih svetnikov, torej prejemki še-

stega uradniškega razreda! Prej so uradniki, če že niso napredovali, vsaj ostali to, kar so bili, danes pa avanzirajo za I razred nazaj. Če pojde tako naprej, bodo za naše zdravje prav kmalu skrbeli sami „pisarji“ devetnajste klase, ki še ajbša ne bodo poznali! Kakšno kašljanje se bo potem razlegalo po celi Sloveniji, si pa naj predstavi vsak sam!

Njega dni so se učili naši pobje po gimnazijah in realkah poleg latinskega jezika in zapletenih računov v svojih prostih urah še marsikaj praktičnih stvari, n. pr. stenografije, risanja, lepopisja, raznih jezikov itd. Učne moči za te predmete je plačevala država. S tem je država omogočila tudi revnejšim učencem, da so se lahko naučili nekaj, kar so se navadno lahko učili le sinovi premožnejših staršev.

Danes je to drugače. Po „prevratu“ l. 1918. smo postali „socialna“ in „demokratska“ država. Demokratska država je namreč po belgrajskih pojmih in nazorih tista, kjer se človek začne šele pri milijonu, seveda pri zlatem milijonu, ne pri papirnatem. Enkrat je rekel neki ošabni grof, da se človek začne šele pri baronu — danes pa se začne človek pri milijonu. To je razlika med fevdalizmom in demokracijo. Torej, kdor nima milijona, temu se tudi nič učiti ni treba, ta naj gara z rokami, ker

so za vladanje sposobni samo milijonarski butci...

Danes očitno prevladuje ta nazor. **Sicer ne bi bilo mogoče, da bi bila učna uprava kratkoma uknila pouk v tako-zvanih „prostitih“ predmetih**, češ, da država nima denarja za take stvari in za nagrade učnim močem! Država pravi: „Ti, revež, bodi zadovoljen, da smeš sploh v šolo. Da bi se naučil kaj več, tega ti ni potreba, ker v to so poklicani le sinovi onih, ki imajo.

Zato se sme danes naučiti n. pr. kakšnega tujega jezika le oni, ki more plačati potrebnega učitelja iz svojega žepa.

Država torej nima denarja ne za žrbčarno, ne za zdravstvo, ne za šole. Pač pa ima denarja na pretek za razne telovadske prireditve, za ..., za ..., za itd.

Vsega tega ne bi bilo, če bi imela Slovenija svojo zakonodajno avtonomijo. Če bi se vladali mi sami, bi že našli denar za šole, za zdravstvene zavode in sploh za naprave, ki služijo vsem, in ne samo baronom in milijonarjem. Ker pa se ne vladamo sami, ampak se moramo pokoriti „ukazom“ ljudi, ki naše kulture in naših potreb sploh ne poznajo, je pa tako kakor je. Vas volilce pa vprašamo: Kako dolgo še? Zakaj ste volilci? Ali ste možje?

Za samoupravo.

V zagrebškem glavnem glasilu centralističnih demokratov „Riječ“ je priobčil dr. Angjelinovič, eden glavnih stebrov današnjega režima, sledeči dopis iz Prage:

„Že prej sem zahteval tako razdelitev države na „oblasti“, da bi „oblasti“ odgovarjale zemljepisnim, gospodarskim in socialnim interesom ljudstva. Tako bi se dalo najlažje najti pot do „zveze oblasti“. Take „zveze“ predvideva tudi češka ustava. Na ta način bi se mogoče tudi hrvaško vprašanje lažje rešilo. A tudi brez ozira na to je načelo „oblastnih“ (pokrajinskih) zvez velik korak naprej na potu k rešitvi krize v naši državni upravi.

V Pragi sem se razgovarjal z zelo uglednimi ljudmi, kako si mislijo izvedbo tega principa (=oblastnih zvez). O tem predmetu sem govoril tudi z nekimi voditelji Slovakov, ki se nadejajo, da bi ta princip omilil tudi rešitev slovaškega vprašanja.

Češki zakon določa tozadevno: „Čehoslovaška je razdeljena na župe (pri nas „oblasti“), katerim načeluje župan. Predvideva se zveza žup. Vse župe v bivši Češki bi tvorile zvezo s središčem v Pragi, župe v bivši Moravski in Šleziji bi imele svoje središče v Brnu, župe na Slovaškem pa bi imele središče v Bratislavi. Poslanci oblastne zveze bi volili oblastne delegate ali zvezne poslane, ti pa bi izbrali med seboj odbor 8 oseb, katerim bi predsedoval veliki župan. Kompetenca teh „zveznih od-

borov“ še ni določena, imeli bi pa približno isti delokrog kot nekdanji deželni odbori. Pravico zakonodaje bi obdržal parlament, uprava bi bila decentralizirana, samouprava pa zajamčeno v najširšem obsegu.

Ali se ne bi dalo nekaj sličnega napraviti tudi pri nas? Recimo, da je država razdeljena na 25–30 „oblasti“. Ali se ne dajo zamisliti tudi pri nas „zveze oblasti“? N. pr. Ljubljana in Maribor — ali ne bi mogle te dve oblasti tvoriti „zveze“? Vse to bi se dalo izpeljati v skladu z vidovdanske ustavo!

To je moj predlog.

Tako piše dr. Angjelinovič. Mi se njegovega predloga veselimo v toliko, da tudi ta vneti demokrati in centralistični steber spozna, da je pretirani centralizem za nič! Tudi Čehi to spoznavajo. Vprašamo pa: Čemu „oblastne zveze“, ko imamo že stare pokrajine? Čemu „oblasti“, ko imamo že stara „okrajna glavarstva“, na katera so pokrajine razdeljene? Zakaj še eno inštanco več, ko vendar vsi vemo, da je do slej šlo vse gladko tudi brez nje? Zakaj najprej državo razbijati na drobne „oblastne“ koščke, potem pa zopet te vezati skupaj z žico kot razbite lonce?

Mi pravimo, kar se nas Slovencev tiče: „Pustite nam našo Slovenijo celo, kolikor jo je še in dajte nam zakonodajno avtonomijo za njo, da bomo imeli ključ do hišnih vrat sami v svojih rokah! To hočemo!

Dnevne vesti.

Našim naročnikom. Zadnje številke našega lista je ljubljanska oblast zaplenila. Besedilo dotične odredbe objavljamo na drugem mestu. Zaplomba je najboljši dokaz, da je list dober in pošten, ki pove na vsak naslov to, kar je. Je pa tudi dokaz, da je naš list mnogim trn v peti in zato nam nagajajo, kjer koli morejo. Na tak pritisk morajo odgovoriti naši naročniki sami. Najboljši odgovor pa bo: **Širite naš list, kolikor ga morete! Pridobivajte mu novih naročnikov!** Sedaj je jesen tu in veliko delo na polju je opravljeno. Kmetje imajo sedaj precej časa za branje. Z mirno vestjo pa lahko trdimo, da ga ni zlepa lista, ki bi ga bral naš kmet s takim pridom kakor „Avtonomista“. Zato naj vsak dosedanji naročnik pridobi še enega novega. Vsak ima gotovo prijatelja, ki naš list rad bere, a še ni nanj naročen. Takim ljudem je treba povedati, da ni dovolj, če list samo berejo ampak ga je treba tudi denarno podpreti s tem, da ga naroče. Kolikor več bo naročnikov, toliko več bereja bo in to dobrega, koristnega in poučnega berila. Porabite torej zlasti jesenski in zimski čas in opozarjajte svoje prijatelje in znance, naj pridno naročajo „Avtonomista“.

Kako naročim „Avtonomista“? Vzemite dopisnico in napišite naslov: Uprava „Avtonomista“, Ljubljana, Breg št. 12. — Na drugo stran pa napišite: „Naročam „Avtonomista“ za 1 mesec — in pristavi svoj podpis in natančen naslov oziroma zadnje pošto. — Takoj po prejemu karte bo uprava odposlala list in priložila poštno položnico, s katero se odpošlje naročnina. — Ali je to velik trud? Gotovo ne! Tri ali štiri dinarje mesečno pa premore danes tudi najsiromašnejši bajtar ali osebenek in se nam gotovo ne more očitati, da smo predragi. Torej naročajte!

Najnovejše. Kakor izvemo iz dobro poučenega vira, začno graditi novo kočevsko (Puceljevo) železnico že prihodnji teden.

Zaplomba „Avtonomista“. Prejeli smo sledeči odlok policijskega ravnateljstva v Ljubljani: „Prepoveduje se razširjanje in prodajanje št. 38 v Ljubljani izhajajočega časopisa „Avtonomist“ od dne 23. septembra 1922 radi članka: „Poglavje o principih“ v celem obsegu. Vsebinska članica utemeljuje zločin po § 64. kaz. zak. odnosno čl. 15. in 138. ustave. Po naredbi ministrstva za notranje zadeve oddelek za javno bezbednost z dne 13. X. 1921, B. št. 30.997 je razšir-

jevanje druge izdaje te številke nedopustno. Policijski direktor: dr. Guštin m. p.“ — Ja, nu, tako je! Sedaj vsaj vemo, da se piše policijski ravnatelj v Ljubljani dr. Guštin.

„Slovenski Narod“ prepovedan. V sobotni številki „Slov. Naroda“ smo brali presnetljivo in pretresljivo vest, da je vojaška oblast v Valjevu (Srbija) prepovedala tam pri vojakih služečim Slovincem brati „Slov. Narod“. Uredništvo ob enem naproša vojaško oblast, naj pojasni, zakaj je bila izdana ta zapoved. Odgovor ni prav nič težak: Vojaki, ki so brali „Narod“, so postali tako zaspali, da so bili cel dan za vsako ekserciranje popolnoma nesposobni...

Kratke hlače. Zakaj je policija zaplenila zadnje številke našega lista, je razvidno iz policijskega odloka. Mi ne dvomimo, da je policija povedala v svojem odloku čisto resnico, kajti vsak dvom v resničnost uradnih aktov ni le kaznjiv, ampak je tudi nepatriotičen. Kljub svojemu patriotizmu pa vendar mislimo, da so igrane pri zaplembi jako važno vlogo tudi kratke hlače. Sicer smo jih bili skrili v zadnji kotiček podlistka, ampak kaj vse ne opazi budno oko postave! Kratke hlače so napravile veliko zmešnjavo v državotvornih vrstah, tako zmešnjavo, da sedaj gospoduje vsi navdušeni pojejo: „I möcht' mir aaa — I möcht' mir aaa — A kurze Hosen machen lassen aaa...“

Upalni pričutki. Kakor znano, je medicinska znanost, katero so morali tudi Srbi študirati na tujih vseučiliščih kakor slovenski zdravniki »izenačena« več ali manj že po svoji naravi. Zato je ta stroka bila najprikladnejša tudi za izenačenje v politično-upravnem oziru. Komaj štiri leta so potekla po ujedinjenju in že sedi v Ljubljani kot načelnik zdravstvenega odseka — dr. Katičič, v nekem državnem kopalnišču pa je prevzel vodstvo neki drugi Srb. V drugih uradih je zaenkrat še ostalo pri starem, toda to bo trpelo le tako dolgo, dokler ne bo s kakšnim »ukazom« veljavnost dosežanje avstrijske zakonodaje pri nas ukinjena in vpeljan srbski »pročiščen gradžanski zakonik« za vso državo. Takrat bodo marširali slovenski

uradniki kar v »dopolrajah« ali v penzjon ali pa v Albanijo, na njihova mesta pa bodo prihajali v deželo trumoma razni »pisarji« in »sekretarji« z juga, da »izboljšajo« našo upravo na macedonski ali vojvodinski način. Tako se tolmači »bratstvo« na edino pravilen način: Ker smo »brača«, zato naj pikažo albanski komarji in brenclji raje naše uradnike kakor druge, ki bodo široko sedeli v deželnovladni palači na Bleiweisovi cesti, kjer bodo začeli baje že te dni pripravljati potrebne prostore za kuhanje kave...

Kaj je »lenta«? »Lenta« je trak, ki ga nosijo imejtelji visokih odlikovanj čez prsa navskriž. Take trakove vidimo na slikah starih avstrijskih cesarjev in generalov, pa tudi na slikah jugoslovanskih ministrov, kadar se oblečejo v kratke... pardon, kadar se oblečejo v veliko parado. Temu traku torej pravijo naši južni bratje »lenta«. Tega seveda ne more vedeti vsak in tudi stara teta Neža tega ni vedela. Neža prodaja namreč v Velikih Laščah v mali izbici eukerčke, poper, šivanke in podobno drobnarijo. Za zavijanje eukerčkov potrebuje škarnice in škarnice zvija iz starih časnikov. Pa ji nekega dne pri tem poslu obtiči utrujeno oko na besedah »Pucelj« in »lenta«. »Kaj spaka pa je to?« — zagodrnja in si popravi velika s črno rogovino zafasana očala. Bere in bere in pravi: »Saj sem vedela! Iz tega ne bo nič dobrega! Z »Lento« hodi okrog tam doli! Pa oženjen je in otroke ima! Saj sem rekla! Dokler je bil doma, je še bilo, zdaj pa kakor Turak! Jezas, jezus!« — In Neža si je popravila očala in šepala takoj k sosedom pripovedovat, da hodi najodličnejši Veliko-laščan po Belgradu okrog z nekšjo Ordnovo »Lento«, ki menda še krščena ni, doma pa ima ženo in otroke...

Pozor, trgovci! Prihodnji mesec bodo dobili uradniki izplačane plače v zlatu. S cenami gor!

Draginjska komisija. Iz Belgrada izvemo, da nameravajo ustanoviti po vsi državi draginjske komisije, ki bodo preiskovale upravičenost današnjih blagovnih cen na podlagi trgovskih faktur. Trgovci, ki delajo z več kot z dovoljenim dobičkom, bodo kanovali.

Gospodarstvo.

Kam gremo?

Mi smo kmečka država. Sedaj ko je vlada započela svoj takozvani „boj“ proti draginji, je morala državne meje na vse plati odpreti na stežaj. Drugače, pravi, ne more pomagati prebivalstvu v njegovih stiskah. Danes **uvažajo v našo državo drva iz sosedne Romunije, moko iz Bolgarije, mast pa iz Amerike!** To pove vse! V našo kmečko državo je treba uvažati kmečke pridelke! Pa se potem še čudimo Rusiji, ki trpi kot kmečka država lakoto? Ali je pri nas bistveno drugače?

To je sad sedanje triletne finančne in trgovske politike. Pa pridejo ljudje in trde, da jih „politika“ ne briga nič. To so kratkovidni ljudje, ki ne vidijo, da je v dandanašnjih razmerah vse — politika! Če kupiš v stacuni en kilogram kočeta — tiči v njegovi ceni politika, če prodaš en kilogram masti — tiči v njeni ceni — politika. Seveda gospodarska politika, politika denarja, politika uprave, politika mednarodnih trgovskih pogodb. Vse in prav povsod je politika. Zlasti mi Slovenci se bomo morali navaditi, da je bistvo politike v gospodarstvu in gospodarenju, ne pa kakor nekdanj v Avstriji samo v „klerikalizmu“ ali „liberalizmu“. Navaditi se moramo malo misliti po amerikansko.

V naši državi je dovolj gozdov. Bosna, Črna gora, del Hrvatske in vsa Slovenja je poraščena z gozdovi. V tem pogledu je naša država ena izmed najbogatejših v Evropi. In kaj se je zgodilo? V Belgradu imamo ministrstvo za šume in rude. To ministrstvo ima nekaj kancelij, toliko n. pr., kakor jih ima okrajno glavarstvo v Litiji. Te kancelije je treba po zimi kuriti. Toda ministrstvo je izjavilo, da v naši državi ni dovolj drv, da jih je treba uvoziti in danes vozijo k nam, predvsem v Belgrad, drva iz — Romunije!

Oglje, ki ga je pred vojno samo majhna Kranjska pridelala za ves Trst

in Reko, danes uvažamo iz Romunije in — Italije!! To se sliši smešno, pa je resnično.

V naši državi so nepregledna polja žita, koruze, krompirja, zlasti v Banatu, Bački in Baranji. Mi pa uvažamo moko iz Bolgarije in Romunije. Lažje je dobiti cele vlake za to prevožnjo iz imozemstva v državo kot pa en sam vagon za prevoz žita iz Bačke v Ljubljano. Tam gnije na polju koruza. Ta ki je zrasla letošnje poletje, bo stala na polju še spomladi, ko se bo tajal sneg. Mnogi Slovenec, ki to sliši, tega ne verjame, pa je gola istina. Kmet v Banatu, ki se lahko meri z vsakim veleposrestnikom v Sloveniji, plača ves svoj davek, ako proda eno samo puto! Samo nas Slovence in Hrvate derejo ob živem telesu, tam doli skoro nihče ne plača davkov v naši izmeri. Zato pa banaški veleposrestnik nima nobenega interesa, da bi se potrudil za večjo produkcijo. Že to, kar mu zemlja takorekoč nosi sama, je zanj tako veliko, da nima nikakega željenja po papirnatem novcu, ki mu ga rudi ostali svet za njegov pridelek.

Vse uvažamo: Obleko, obutev, pohištvo, marsikaj za popiti in za pojediti, nadalje večino obrtniških in poljedelskih izdelkov; — od vsega tega plačujemo ogromne carine, takse, trošarine i. t. d.

Pri nas se goji, lahko bi rekli, brezštevilno prešičev. V Sremu, v Srbiji, v Vojvodini so cela polja, na katerih se pasejo po zimi in poleti. Vendar nam manjka — masti. Zato moramo uvažati tudi mast. Spomnimo se, da je bivša Avstrija — v kateri je 52 odstotkov prebivalstva živele od industrije, obrti, trgovine in prometa in le 48 odstotkov od poljedelstva in živinoreje — prišla v navskrižje z bivšo kraljevino Srbijo samo zaradi — njenih srbskih prašičev. Srbijanci so jih imeli preveč, pa so jih

hoteli uvažati k nam. Avstrija pa je imela svojega pridelka dovolj, bala se je konkurence in je začela leta 1902. znani carinski boj s Srbijo. Danes tvori to našo državo ne samo Srbija, ampak na svinjari še bolj bogata Vojvodina, Srem in Hrvaška. Človek normalne pameti bi mislil, da se bomo v masti kar utopili. Ne, manjka nam jo na vseh koncih in krajih. Danes moramo uvažati mast iz -- Amerike, ki je cenejša od lastnega, domačega pridelka. Amerikanci so bolj delavni in bolj šparovni nego mi -- to je resnica. Ali da bo naša država kdaj

potrebovala masti iz Amerike, to se sliši kot storija iz tisoč in ene noči, zlasti, ako se vé, da je ameriška mast za 30 odstotkov cenejša od naše domače.

Cene naše masti so umetne, narejene ne od kmeta, temveč od kapitalistov in prekupecev. Na Češkem se prodaja ameriška mast po 10 K, med tem ko so se naši živi prašiči prodajali po 3-4 K, a zaklani po 4-5 K dražje za kilogram. V Nemški Avstriji se je prodajala ameriška mast po 28.000 nemških kron, naši živi prašiči pa po 30

tisoč nemških kron, zaklani pa celo po 32-34.000 nemških kron.

Iz vsega tega vidimo, da je bila naša dosedanja finančna in trgovska politika slaba. Drugič pa sedanje naše trgovanje potom dosedanega uvoza in izvoza dokazuje, da je v naši državi veliko bolnega. Kot kmečka država uvažamo moko in mast, kot gozdna država uvažamo drva! To pove vse! Kaj bi rekli popotniku, ki hoče iti v Monakovo na Nemško ali v Plzen na Češko, pa bi hotel vzeti s seboj sodček piva, ki se tam v velikih množinah dobro kuha.

Rekli bi mu, da je prišel ob pamet! Kaj bodo rekli ljudje v drugih državah, na primer v Avstriji, Češki, Italiji itd., ko zvedo, da si mi kurimo peči z romunskimi drvni, pečemo kruh iz bolgarske moke in si začinjamo žgance z ameriško mastjo?

Kaj bodo rekli? Nič ne bodo rekli! -- mejali se bodo!

Izdajatelj: ALBIN PREPELUH. -- Odgovorni urednik: JOŽE PETRIČ. -- Tiska: Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

VILJEM TREO

ARHITEKT IN STAVBENIK
Ljubljana

prevzame vsa dela visoke stavbe, kakor adaptacije starih hiš in izvršitev novih stavb, sestavo načrtov in proračunov.

Ali ste se že naročili na novo revijo „Novi Zapiski“?

Teodor Korn, Ljubljana
Poljanska cesta št. 8.
se priporoča cenj. občinstvu za izvrševanje vseh

kleparskih in vodovodnih instalacijskih del kakor tudi za pokrivanje streh.

Vsa stavbinska in kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. Proračun brezplačno in poštaine prosto. Popravila točno in po najnižji dnevni ceni. Ambalaža in pločevine.

Kapital: K 20.000.000

Slov. eskomptna banka

Rezerve obrog K 6.500.000

Podružnice: Novo mesto, Kakek, Slovenjgradec. Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1. Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje

Telefoni št. 146, 458 Brzojavke: ESKOMPTNA.

Telefon: Pisarne št. 313.

Konfekcijska tovarna „Frande“ d. z o. z. v Ljubljani.

Telefon: Tovarne št. 532.

Tovarna

v Stožicah pri Ljubljani.

Centralno skladišče

v Ljubljani, Emonska cesta št. 5.

Vse vrste moških in deških oblačil. Uniformiranje. Prvovrstni izdelki. Konkurenčne cene.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREM OG d. d. Ljubljana, Nunska ulica 1.

Oblačilnica za Slovenijo r. z. z o. z. v Ljubljani.

Zadružna centrala za manufakturo en gros en detail.

Zgolj prvovrstni češki in angleški izdelki

Skladišče v „Kresiji“, Lingarjeva ulica 1, prvo nadstropje, -- Prodajalna na drobno v Stritarjevi ulici št. 5. -- Podružnica v Somboru (Bačka), Aleksandrova ulica št. 11.

Upoštevajte pri nakupih.

Po oinoma varno naložite svoj denar v

VZAJEMNI POSOJILNICE V LJUBLJANI

R. Z. Z O. Z.

sedaj poleg nunske cerkve l. 1923 v svoji lastni palači ob Miklošičevi cesti poleg hotela „Union“.

Hranilne vloge se obrestujejo po 5 1/2% brez odbitka rentnega in invalidskega davka.

Vloge v tekočem računu se obrestujejo po 5%.

Hranilne vloge so vezane na dobo četrt leta po 6%, na dobo pol leta po 6 1/4%.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 21.

Ljubljana, Dunajska cesta št. 38/1.

Telefon št. 21.

(začasno v prostorih Zadružne zveze).

Glavnica skupno z rezervami nad K 60.000.000.

Podružnice: Djakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled. -- Interestna skupnost z Sveopčo Zanatlijsko banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu ter z Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.